

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemati veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 38.

V Ljubljani, v sredo 17. februarija 1886.

Letnik XIV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 15. februarija.

Budgetni odsek pa slovenščina v srednjih šolah.

Budgetni odsek je danes pretresal potrebščino za srednje šole, ki je dala dr. Tonkliju priliko, obširneje govoriti o razmerah v srednjih šolah na Štajarskem, Kranjskem in Primorskem. Omenjal je resolucij, ki so bile gledé obširneje rabe slovenskega učnega jezika na gimnazijah v slovenskih deželah sprejete, ter vprašal naučnega ministra, hoče li skrbeti za to, da se bode slovenščina v enaki meri kot učni jezik vpeljala tudi v Mariboru, Celji, Gorici, Pazinu in Trstu, kakor se je zgodilo na Kranjskem? Tudi je prosil pojasnila, ktere postavne določbe veljajo za Tržaške šole, ker tam enako kakor na Tirolskem še nimajo posebnih šolskih postav?

Besede dr. Tonklija so jako razburile štajarskega poslanca Heilsberga, češ, da se Tonkliju ni treba vtikati v štajarske zadeve, in da tam ljudje sami ne marajo obširneje rabe slovenskega jezika, kar naj bolj priča z veliko večino sprejeti sklep deželnega zbora štajarskega, da naj se na ljudskih šolah kolikor mogoče skrbi za učenje nemškega jezika. Toda dr. Tonkli ga je zavrnil, da se temu sklepu ne čudi, ker so v deželnem zboru štajarskem najbolj zagrizeni nasprotniki slovenskega naroda in so slovenski poslanci proti njim v manjšini, ko bi tudi konservativni nemški poslanci potegnili s slovenskimi narodnjaki. Dalje je oporekal ugovoru, kakor da bi ne imel pravice govoriti o razmerah na Štajarskem; Štajarska ima v državnem zboru tudi tri slovenske zastopnike, ker pa noben izmed njih ni ud budgetnega odseka, naprosili in pooblastili so ti slovenski poslanci njega, da se potegne tudi za potrebe naroda slovenskega na Štajarskem. Da pa tam ljudje res želé obširneje rabe slovenskega jezika v šolah, pričajo obilne peticije, ki so se iz raznih krajev o raznih prilikah pošiljale državnemu zboru.

Tudi dr. Rus je mislil, da more pri tej priliki Slovincem eno zasoliti, in je dr. Tonkliju oponašal,

da Slovencev ne sme primerjati s Čehi. Čehi že več stoletij živé v sredi velikega kulturnega naroda in so se navzeli nemške kulture, Slovenci so pa še jako daleč za njimi. Namesto, da tirja slovenske srednje šole, naj Slovenci raje posnemajo zgled Poljakov, kjer je že zdavnej na večrazrednih šolah od tretjega razreda naprej nemški jezik obligaten predmet. Na Koroškem imajo tudi v ljudskih šolah nemški učni jezik, ker ljudje sami to želé.

Naučni minister Gautsch je na vprašanja dr. Tonklija odgovarjal, da za srednje šole v Trstu veljá splošni gimnazijski red, za druge šole pa ministerski ukaz, ki je bil izdan tudi za Tirolsko. Gledé slovenščine omenja, da je na paralelkah spodnje gimnazije v Ljubljani, dalje na spodnji gimnaziji v Rudolfovem in Kranji slovenski jezik naučni jezik za vse predmete, razun za grščino in nemščino. Resolucija zahteva razširjenje slovenskega jezika tudi na ta dva predmeta. Toda gledé grščine ni bilo potrebne knjige, ktero je pa zdaj pač spisal neki tukajšni profesor. Gledé nemščine pa se mu zdi najbolje, da naj se podučuje v nemškem učnem jeziku. Gimnazija v Pazinu ima komaj 100 učencev in bode treba še le počakati, se li more ta gimnazija ohraniti ali ne, preden se z njo kaj družega vkrene. Kar pa zadeva gimnazijo v Celji, bo treba tam najprej nekaj družega vkreniti, namreč skrbeti za pravi šolski red (ordentliche Schulzucht).

Dr. Tonkli ministru odgovarja, da so njegove besede pač nekoliko pomirivne, da pa ta odgovor ne zadostuje. On bi rad vedel, hoče li g. minister slovenski naučni jezik vpeljati v spodnjih razredih tudi na gimnazijah v Celji, Mariboru, Gorici in Pazinu? Razmere v Istri so jako žalostne; sedanja gimnazija v Pazinu nikakor ne služi tamošnjemu prebivalstvu, ki svoje otroke raje pošilja v hrvatske šole v Reki in od ondot v Zagreb. To pa ima slabe nasledke; mladi ljudje ostanejo potem v službi na Hrvatskem in v Istri je vsled tega veliko pomanjkanje duhovnov in uradnikov, razun tega se pa na Zagrebškem vseučilišču še navzamejo Starčevićanskega duha, ki nam tudi nikakor ne more vgajati. Zato misli, da bi bilo najbolje nemško gimnazijo iz Pazina prenesti v Pulj,

kjer je dosti uradniških in vojaških otrok, v Pazinu pa narediti hrvatsko gimnazijo. Dalje omenja velikega števila učencev na gimnaziji Ljubljanski in vladi priporoča, da bode treba morda misliti na ustanovo druge gimnazije v Ljubljani in na to, da ne bode tam podučevalo toliko suplentov, ampak več definitivnih profesorjev. Konečno še pobija dr. Rusa, da so njegovi dobri sveti odveč, ker se tudi v slovenskih deželah nemščina v večrazrednih šolah podučuje kot obligaten predmet; vendar se pa otroci v tem kratkem času ne naučé toliko nemščine, da bi mogli s pridom obiskovati nemško gimnazijo; zato je v spodnji gimnaziji potreben slovenski učni jezik. V tem času se nemškega jezika že toliko naučé, da v gornji gimnaziji shajajo z nemškim učnem jezikom. Kar se tiče ljudskih šol na Koroškem, opozoruje dr. Rusa na govor dr. Vošnjaka, ki ga je v tej zadevi imel v državnem zboru, in v katerem je drastično opisoval dotične razmere, in na peticijo 95 katehetov, ki so prosili, da naj se v ljudskih šolah vpelje slovenski učni jezik, ker jim pri sedanji osnovi ni mogoče v krščanskem nauku podučevati otrok, ki ne znajo ne nemškega ne slovenskega jezika.

G. minister je odgovoril, da mora naučno ministerstvo, preden gledé slovenskega učnega jezika kaj daljega ukrene, počakati uspeha, ki ga bode slovenski poduk pokazal v Ljubljani in Novem mestu. S pričetkom prihodnjega šolskega leta pridejo namreč prvi učenci slovenskih spodnjih gimnazij na višjo gimnazijo; dasiravno ima od nadzornikov že zdaj ugodne poročila o njihovem napredku, mora vendar počakati vsaj pričetka prihodnjega šolskega leta, da bo videl, kako se bodo taki slovenski učenci obnašali na višji gimnaziji in jim bode li mogoče zadostovati zahtevam, ki se na gimnazijah do učencev stavijo, in potem bode vravnal svoje druge naredbe.

Ta odgovor naučnega ministra je precej podoben odgovoru, ki ga je bil dal lani pri enaki priliki bivši naučni minister Conrad. Naravnost povem, da drugačnega odgovora tudi nismo pričakovali. Minister Gautsch še le malo časa službuje; ni imel toraj prilike se osebno podučiti o raznih šolskih razmerah, ampak je navezan na poročila svojih uradnih poro-

LISTEK.

Z Życia Slowieńców.

Napisał dr. Jan Leciejewski.

Drobna, 27 strani broječa knjižica leži pred nami, ktere pisatelj je hotel v nekoliko odkriti poljskemu narodu „życie Slowieńców“. Učeni gospod profesor je namreč v poljskem listu „Niwa“ priobčil kratko poročilo, kratek popis vtisov, ktere mu je vtisnilo v srce njegovo bivanje med Slovenci in ponatis tega sestavka imamo pred seboj. Drobna, majhna je sicer ta knjižica, drobno je opisovanje, a vendar je pozdravljamo z veseljem, vendar se je nekaljeno radujemo. Vzajemnosti slovanske nam je porok; svedoči nam, da ni le prazna, le omlaćena beseda, če govorimo o bratih nam Slovanih, če čujemo o slovanskih idejah. Svita se nam lepša doba, ko bomo nehali prazno govoričenje, ko bomo ustavili neplodno besedovanje, — ko stopimo na delo, da vresničimo to, kar nam do zdaj še le temno, še le motno tli v razvnetih sreih. Ne v idealnem blesku, ne v olepotičenih vsklikih, ne v nakinčanih frazah

— v tem se ne bomo več seznavali s Slovani; z roko v roko si hočemo segati, z oči v oči si gledati, na podlagi samolastne realne skušnje se hočemo podučiti o svojih bratih. Cela vrsta misli se nam vsipa pri tem v glavo. Nesložnost Slovanska; brezbriznost večjih rodov za manjše, včasih celo grdogleda nevošljivost med posamnimi plemeni — to so tedaj fakta. Naše delo je, da se spremené kmalo le v trpke spomine, kakor na kako črno mōro, ki je ležala na nas, kakor na motno meglo, ki se je vlačila nad nami in nas branila gledati v čisto solnce čistih, jasnih, na realni podlagi dobljenih slovanskih vzorov. G. dr. Jan Leciejewski je to nameraval s svojim spisom in zato smo mu prav iz srca hvaležni. Svojo nalogo, svoj namen sam opisuje v začetku tako-le:

„Dalj časa prebivši med Slovenci, priljubilo in omililo se mi je malo, a blago to ljudstvo, ktero se vkljub strašnih, dolgotrajnih pritiskov tako junaško ustavlja germauskemu napadu. Povsod so me kolikor mogoče najpriskrčnejše, najprijaznejše vsprijeli. Tem pikrejšé se mi je zdelo, ko sem slišal tu in tam lahka očitanja o brezbriznosti, o ktero gledamo na njihovo družbinsko in politično življenje. Morda

nas oni napak sodijo? Ker smo bili primorani osvedočiti svoje lastne sile, smo imeli malo časa (to pač ne veljá samo o Poljaki) in priložnosti, da bi se brigali za občne razmere, če so se prav tikale celó naših rodni bratov. Sedaj pa, ko se pričinja v nas vzbujati za sorodna plemena, ne na idealnem stališču, marveč na trdni podlagi poznanja njihovega življenja, sedaj sodim, da je čas zato, obrniti zanimanje tudi na ta, v vsakem obziru simpatični, dasi od nas tako oddaljeni narod Slovencev. Bralcu podajem v tem kratkem obrisu nekaj, kar je bolj razvršitev, kakor skončanje naloge, ktero sem si stavil, kratek popis njihovih splošnih razmer in nekaj otrinkov iz prošlosti, po kterih še le je mogoče seznaniti se z njihovim sedanjim stanjem.

Mrtva črka vendar ne more vsega izraziti, povedana beseda ne more vsega obseči, kar hoče in je dolžno povedati srce. Kdor hoče resničneje spoznati Slovence, naj potuje v njihov krasni dom, naj vstopi pod njihovo streho, kjer ga čaka prisrčen vsprejem in naj popije kozarec vinske kaplje na zdravje kot dobro došel in po malo trenutjih odnese več vtisov, kakor sem jih, ali bi jih mogel izzvati s tem popisom.“

čevalcev. Ti so pa večinoma isti, kakor so bili, imajo iste nazore, iste sodke in presodke, in zato tudi sedanjí minister od njih družega ni mogel zvediti, kakor njegov prednik. Razložek med obema odgovoroma se toraj naslanja na osebne lastnosti prejšnjega in sedanjega naučnega ministra. Na barona Conrada se ni bilo dosti zanašati, in vsem so znani čudni dogodki in še čudnejši skoki, ki jih je delal pri raznih prilikah v državnem zboru. Ako je danes kaj obljubil, je to jutri zopet pozabil, zlasti ako je zadevalo slovensko šolstvo. Kolikor moremo do zdaj presojsati njegovega naslednika, nimamo vzroka dvomiti nad njegovo dobro voljo in nad resničnostjo njegovih besed ali obljub. Pri vsaki priliki je do zdaj odgovoril jasno in kratko, kaj ministerstvo hoče, naj je bilo to dotičnemu prilično ali neprilično. Ravno danes je južno-tirolski poslanec Lorenzoni predlagal resolucijo, da naj se na italijanski gimnaziji v Tridentu odpravijo nemške paralelke; minister mu je pa brez ovinkov odgovoril, da teh paralelek ne bo odpravil. Ravno tako naravnost je govoril, ko je šlo za česko vseučilišče, za gimnazije v Dalmaciji itd. Smemo toraj pričakovati, da prej omenjenih besed gledé vpeljave slovenskega jezika po gimnazijah v slovenskih deželah, ni govoril samo zato, da je sploh nekaj govoril in poslancu Tonklju usta zamašil, ampak da ga je res volja slovenski poduk vpeljati po srednjih šolah, ki so odločene za slovensko mladež. Izvršitev te obljube je pa navezal na uspeh, ki se bo pokazal na gimnaziji Ljubljanski in Novomeški. Kdor pozná tamošnje razmere, vé, da je ta uspeh vgođen, in minister sam je priznal, da ima do zdaj o njem vgođna poročila. Treba bo toraj le na to gledati, da bodo tudi poročila o napredku slovenskih učencev na višji gimnaziji resnična, in kakor do zdaj ugodna, ker bo de potem g. minister zavezan dano besedo tudi rešiti in se ne bo mogel sklicevati na prazne izgovore. Da bo de našim poslancem mogoče to reč vedno pred očmi imeti in g. ministra vnovič opomniti, ako bi bilo treba, zahteval je poslanec Tonkli, da se je odgovor ministrov sprejel v zapisnik in se bo de omenjal tudi v poročilu o državnem proračunu za l. 1886. Jako prijazno sta dr. Tonklja podpirala česka poslanca Zeithammer in Jireček, ter povdarjala, kako koristno in potrebno bi bilo, da bi se že skoraj Slovencem spolnile opravičene želje po slovenskih srednjih šolah. Zeithammer je zlasti še omenjal, da učnih knjig ne bo manjkalo, ako vlada slovenski poduk vpelje in profesorjem naroči, da naj skrbé za potrebne knjige. Tako se je zgodilo na Českem, kjer imajo sedaj českih šolskih knjig na izbiro; dokler pa vlada slovenskega naučnega jezika neče vpeljati, je pač težko za profesorje, da bi se lotili spisovanja knjig, ki bi se pa potem morda ne rabile. Zato naj se nasprotniki nikar ne vrté zmerom v enem in istem kolobarju o pomanjkanju potrebnih šolskih knjig. Poročevalec Jireček je pa gospoda ministra opomnil, da je dal slovenskemu narodu obljubo, ki jo bo moral drugo leto spolniti.

Z Dunaja, 16. februarija.

Današnja seja

bila je jako živahna. Najprej je koroški poslanec G h o n

storil obljubo, potem so se razdelile došle peticije. Okoli polu dvanajstih pa se je nadaljevala obravnava o predlogu poslanca Coroninija. Prvi je govoril znani nemški prenapetež Pickert in surovo napadal desnico, vlado, Dunajskega poslanca Kronawettera in Dunajsko prebivalstvo. Za njim je govoril še Jaques, potem pa sta se oglašila Kronawetter in Klaič k dejanskim popravkom. Znamenito je, kar je rekel Klaič. Pickert in Jaques sta namreč omenjala, da so se dalmatinske volitve vršile nepravilno in nepostavno, da so celó kazence iz Kopra klicali k volitvam, da so se pritožbe vložile pri državni sodnji itd. Klaič je odgovoril, da so res kazence klicali k volitvi, toda tega niso storili narodnjaki, ampak pristaši barona Lapenna, starašinskega predsednika pri najvišji sodnji, narodna volilna komisija pa dotičnim kazencem ni pustila voliti. Pritožbe so se res tudi vložile pri državni sodnji, pa sodnja je zavrgla vseh teh deset pritožb. (Veselost in dobro-klici na desni.)

Pri glasovanju bil je Coroninijev predlog izročen v pretres volilnemu odseku.

Coronini in Jaques sta predlagala poseben odsek 18 udov, pa ta nasvèt je bil zavržen s 149 glasovi proti 130.

Ko je bila še v tretjem branji sprejeta zadnjič sklenjena postava o pristojbinskih polajšavah pri spremembah hipotekarnih dolgov, pričela se je obravnava o železnici iz Praga v Duhce. Poslanec Steinwender je hudo napadal vlado, zlasti ministra Pinota in prebral več pisem o tej zadevi, pa minister se je takoj oglašil in zavračal napade.

Kaj več o tem bom morda omenjal prihodnjič, ker minister ravno govori, ko to sklepam.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. februarija.

Notranje dežele.

Graški knezoškof Zwerger je gledé lažnjivih prerokov, ki so se tudi na zeleni Štajar priklatali, ljudi od prave vere odvrčati in jih za *staro-katoliško idejo* pridobivati, letošnji pštni pastirski list v to porabil, da svoje vernike primerno o tem podučí. O prvem navalu teh zapeljivcev slišali smo že pred nekolikimi dnevi, potem je pa zopet vse potihnilo. Ker škofu, kot postavnemu buditelju in čuvaju nad katoliško vero ne more jednako biti, ali se ta čista ohrani, ali pa jo šušmarji pokvariti skušajo; in ali mu izročena čreda Kristusova skupaj ostane, ali pa jo razpodé grabežljivi volkovi v ovčjih kožubih, izdal je pastirski list, v katerem svoje vernike svari pred odpadom od katoliške vere in prestopom k staro-katolikom. Ob enem pa jim pojasnuje pomen imena in bitstva „staro-katoličanstva“. Ker je ta pastirski list jako pomenljiv za sedanjo dōbo, objavili ga bomo povečem v jutranjem listu. Če tudi se pri nas ni bati prestopov k staro-katolicizmu, katerega naš narod niti ne pozná ne, je vendar le dobro, če se o njem podučí iz pravega vira, ker se dandanes o teh odpadnikih skoraj vsak dan po časnikih bere. Domovina staro-katoličanstvu je na Nemškem in po nemških pokrajinah naše dežele in bo prej ko ne tudi ondi omejena ostalo.

Nemci na Primorskem se bodo menda tudi prepričali, če se že niso, da je nebhvaležnost plača sveta. Koliko so si prizadevali, da bi v zvezi s kulturno „irredento“ zatrlí nekulturno rajo — ubogi rod slovanskih trpinov po skalnatem svetu primorskem in reči moramo, da so kolikor toliko svoj namen posredno dosegli. Pomagali so Slovanstvo teptaje irredenti in izdajalstvu na površje, sami so pa — v blatu obtičali, in to tako, da se jim bo jako težavno izkupati. Irredenta je iz začetka Nemce po Primorji na vse mogoče načine božala, sedaj pa, ko se je z njihovo pomočjo dvignila na površje, jih ravno tako zaničuje in sovraži, kakor „neolikano“ slovansko rajo. Dokaz temu so bile poslednje volitve v Trstu, ki so našo trditev zadosti jasno dokazale. Kakor se je nekdanja „Italija irredenta“ obnašala proti Nemcem na Benečanskem naseljenim, prav tako pričinja ona sedaj postopati v Primorji. Nemci so ji na poti do zaželenega cilja — do združenja z Italijo, toraj proč ž njimi!! Kar so sejali, to bodo želi, naj pa še dalje „irredento“ in lahonstvo podpirajo.

Po **Hrvatskem** se govori, da se hočejo vse vladi nasprotne stranke zediniti ter tako vladi kropo prilivati. Kakor si po Hrvatskem vse stranke tega želijo, ker drugače je nemogoče kaj opraviti; tako se ogerska vlada takega zedinjenja čez vse boji, ker vé, da potem madjarska vladna stranka v Zagrebu ne bo de mogla nič opraviti.

Znakovi madjarske države. Madjarska država ima v javnosti povsod madjarsko znamenje: vlada je madjarska, postavodajava je madjarska, pravosodje je madjarsko, vsi državni poslovi se vršé le madjarski. „Mi smo edinstvena država in kakor taki imamo narodni znak, in ta je madjarski, zato imamo pri nas samo en državni jezik, in ta je madjarski; v madjarskem jeziku mora država svojo kulturno nalogo vršiti.“ Tem besedam izgovorjenim na tako odličnem mestu pritrdjevali so vsi poslanci, a „Obzor“ v Zagrebu pristavlja prav pomenljivo: „Mi smo ovo definicijo madjarske države uprav za to naveli, ker ona nehoté dokazuje, da Hrvatska ni del madjarske države; ker vse, kar je tam madjarsko, je pri nas sedaj hrvatsko, t. j. Hrvatska ima za sedaj vse znamenja hrvatske države, a ni le samo madjarska provincija, kakor to smatra Silagy.“ Mogoče, da na Hrvatskem nastopijo še hujši časi, kakor so sedaj, zato je dobro, da hrvatski rodoljubi ostré uma svitile meče.

„Politische Fragmente“ prinašajo čudno novico z madjarskega globusa (zemljovida). Madjarji nameravajo napraviti *srbsko legijo*, ktera se bo v slučaji zopetne vojske Srbom z Bolgari ali s Turkom proti poslednjima porabila Srbom na pomoč. Pač bi bilo bolje, ko bi gospodje Madjarji dotične novce, ki jih bodo za igračo srbske legije skozi okno na cesto zmetali, porabili za boljši potrebne namene. Če že nič družega ne vedó z njim začeti in če jih denar že res tako tišči, kar pa nikakor ni verjetno, ker ga jim še bolj manjka kakor nam, naj plačajo zaostale milijone, ktere so na davkih dolžni. Toda kaj se hoče! Legije so na Madjarskem že vkoreninjene, in pravi madjarski rogovilež brez tistih menda ravno tako ne more živeti, kakor eigan brez barantije ne. Leta 1866 so jo napravili proti Avstriji, s katero so nas hotli Prusom v žrelo potisniti. Sedaj jih je že zopet tista muha pičila, le da bi od druge strani Avstriji neprilichnosti in sitnosti na glavo nakopali. Če bi se taka legija res ustanovila, nas takoj v boj z Rusi zaplete, kakor bi se taista z Bolgari sprijela.

Srbi v Novem Sadu so se zahvalili L. Močariju za njega odiočne besede o narodnostnem vprašanju v ogerskem državnem zboru, na kar je odpisal čislani poslanec to-le: „Priznaje moje postopanje kažete možatost in rodoljubje. Nikakor ne

Jasno se vidi, s kako ljubeznijo more biti pisan cel popis, če se že v uvodu govori tako pristréno. In res, iz vsake vrstice dije nekak ogenj, neka navdušenost, ki priča, kako je prirastlo na srce gosp. pisatelju naše ljudstvo. Svoje delce razdeljuje v štiri odstavke. V prvem na kratko poroča o legi dežele in o značaji naroda. Hvali krasoto narave in tožno pripoveduje: „mi smo bili vajeni na podlagi nemških zemljepiscev, ki hočejo svojo očino, kolikor je mogoče daleč raztegniti, imeti kraje za nemške.“ V obče naznanja njih značaj: „čista je pri njih slovanska duša, pripravljena za vsakega, a pristréna za brata. — Slovenci ljubijo svojo mladež, ljubijo svoj dom, ljubijo svoj jezik.“ V dokaz pripoveduje slučaj, ki se mu je pripetil na Dunaji. V neki gostilni je čul slovensko govorico. Obrne se k govorečemu in se začne razgovarjati ž njim; pri tem zvé, da je mož že 25 let na Dunaji v neki tovarni. Ko ga vpraša, kako li, da ni pozabil svojega jezika, mu odgovori: „Jaz ljubim svoj jezik; domá govorim z otroci le slovenski in ne sramujem se tako govoriti z domačimi ljudmi, če nas prav Nemci zato sovražijo.“ Jako se mu je priljubil način, kakor se praznuje nova maša; omenja tudi, kako potujejo slovenski dijaki med počitnicami, da se seznani s svojo domovino, kako jih povsod dobro vsprejemajo,

da brez groša lahko preidejo celo domovino.“ Zeló po všeč mu je tudi pobožnost našega ljudstva; nato hvali tudi njihovo nadarjenost za godbo, krepkost in ljubezen do svobode.

V drugem delu opisuje socijalno življenje. Škoda se mu zdi, da bolj in bolj pojenjava narodna noša, pač pa pravi, da se je ohranilo še mnogo običajev narodnih, ki so jako podobni poljskim. Pripoveduje nadalje, kako ulogo ima lipa v našem narodnem življenju in našteva glavne življe, s kterimi se redi naše ljudstvo. Z velikim veseljem in jako pohvalno se izraža o naših čitalnicah in našteva njihove blagodejne vplive. Čudi se intelgentnosti nekterih naših kmetov, ki so vso olíko zajeli iz lastne pridnosti.

V tretjem delu poroča nekoliko črtic o literaturi. Natančneje opisuje začetek in ga primerja s poljskim; pripoveduje o Trubarji, Ungnadu, Dalmatinu in Bohoriču. Izmed katoliških pisateljev XVI. in XVII. veka ne omenja nikogar do Vodnika, rekoč, „da je slovstvo do tlé popolnoma spalo“. Hvali Ravnikarja, Kopitarja, Jarnika; omenja „Kranjske čebelice“, Preširna, Bleiweisa; Koseskega imenuje najboljšega pesnika za Prešernom. Pripoveduje o Slomšku in Trstenjaku in sploh pravi, kako dober vpliv je imela duhovščina na slovensko slov-

stvo, češ, da je veliki del sad njenega truda! Pripoveduje o „Narodnem domu“, katerega menijo zidati v Ljubljani in našteva nato nekaj listov izhajajočih sedaj na Slovenskem: „Sl. Narod“, „Slovenec“, „Sl. Gospodar“, „Zvon“, „Kres“, „Slovan“. Čudno, da ne omenja niti z besedico Gregorčiča. Morda da to popravi, ko konečno reši stavljenost si nalogo.

V četrtem delu pa opisuje politično zgodovino, tožeč, koliko smo imeli prestati od sovražnih nam narodov, ki so krivi, da smo sedaj razkosani v toliko različnih dežel; omenja naše politične prvoborilce: Einspielerja, Slomška in Raiča in izreka nado, da bo de štirinajst slovenskih poslancev v državnem zboru spolnilo upe, ktere stavi na-nje naš narod, da se bo vredno skazalo važnosti posla, katerega jim je narod zaupal. Mi k temu zakličemo: Bog daj! in se veselimo simpatij, ktere nam obeta skazovati poljski narod, ki nam je po svoji trdni vernosti vzlasti sedanjí čas izgled in vzor katoliškega mišljenja. Tudi mi mu želimo, da bi otrešel igo, s katero panrusizem v najkrutejši obliki tišči na-nj, da bi ušel barbarskemu početju Bismarkovemu, in da bi mu kakor nam kmalo zasvitelo zornejše solnce lepše bodočnosti!

obupajte nad temi, ki so moje besede tako nejevoljno sprejeli. Mnogo resnih ljudi mi je zatrjevalo, da so z menoj enih misli, in da odobravajo, kar sem pisal o kulturnih (madjarskih) društvih. Ako še prevdarite, kako resno se je debatata o narodnostih vršila, naj vam bode to znamenje, da bode resnica prej ali potlej vendar-le zmagala.

Avstrijsko-ogerski poslanec v Belemgradu, **grof Khevenhüller**, je bil 15. t. m. na Dunaji, ter je imel ob 11. uri pogovor z ministrom vnanjih zadev, grofom Kalnokyom, ob 12. uri je pa bil sprejet od presvitlega cesarja in o pol 1. uri od cesarjeviča Rudolfa. Danes se neki povrne zopet nazaj v Beligrad.

Vnanje države.

Iz **Belega grada** se brzojavlja, da so našli sled živahnim agitacijam za Karadjordjevica. Imena so kralju znana. Zarotniki so pretendentu tudi Bosno namenili.

Vedno bolj se pojasnjuje, zakaj da so **Srbi črnogorskega ministra izgnali** iz kraljevine. Rekli smo, da, če se bo Srbija danes ali jutri podedovala, ji ne bo nihče drug dedič, nego Črnogora. Prej nego bi se bili nadjali, nahajamo te misli potrjene v dopisu iz Petrograda, ki ga je prinesla „N. fr. Pr.“ Ondi se bere, da na Ruskem ravnokar vse sile napenjajo, da bi v Belemgradu panslavisti prišli na krmilo; kajti kakor hitro bi se to zgodilo, bi Milanu tudi že odklenkalo. Panslavisti bi ga takoj pognali, Rusija bi pa na njegovo mesto Črnogore poklicala. Le-ta bi pa ne podedoval samo Srbije, temveč tudi Bosno in Hercegovino bi mu ruski papá pridal za nagrado. Če je to resnica, potem je izvestno in dognano, da se Rusija na veliko evropsko vojsko pripravlja, pri kateri bodo tudi naši „uhaci“ svojo merodajno besedo govoriti imeli, kajti Bosne in Hercegovine, ktera nas je že več milijonov stala, ne bomo kar tako za „Bog lonaj“ odstopili. Dalje je pa tudi še treba pomisliti, da če bi res do tega prišlo, bi Rusija ne imela le Avstrije na jugu proti sebi, temveč tudi največe kramarje celega sveta, ki enako s politiko barantajo — Angleže, kateri se svojemu vplivu na Bolgarskem ne bodo meni nič tebi nič odpovedali. Vse to na Srbskem tudi že zdavnej slutijo. Ker se je poleg tega še govorica raznesla, da se je Črnogorski minister Pavlovič celi dve uri z ruskim sporočnikom razgovarjal, so si pač v Belemgradu mislili, da je že sklenjeno, kedaj tu Milana poženó. Preden pa ta gré, pokažimo pa še bratu iz Črnogore pot domú in — iti je moral. Za popolno resnico tega sicer ne moremo biti porok, pač pa resnico, da se o tem mnogo govori in sluti.

Telegram z **Nemškega** nam je sporočal novico, da se je državnemu zboru izročil načrt postave, s katero si bo katoliška cerkev nekoliko oddahnila, če se vresniči. Bismark ima v nemškem državnem zboru dva moža v nasprotji, katerih, — če tudi se jih ne boji, kajti Bismark je sam izjavil, da se ne boji cele Evrope, bi se pa morda vendar le rad znebil opozicije. Ta dva moža sta Windhorst in Schorlemer-Alst, oba izborna in nadarjena katolika ter nevpogljiva branitelja katoliške cerkve in njenih pravic, vendar pa ne moža fakijske opozicije, da bi se namreč Bismarku le zaradi tega vpirala in porobu stavila, ker je železni kancler protestant, ona dva pa katolika. O ne, njima gre le za pravice katoliške cerkve in oba sta rekla, da se takoj opoziciji proti državnemu kanclerju odpove, kakor hitro odpravi zloglasne majevske postave, ktere katoliško cerkev še vedno stiskajo. Morda se je Bismark prepričal, da bo v nemškem zboru proti Poljakom v narodnostnem oziru več dosežel, če katoliški cerkvi v verskem oziru nekoliko prijenja in — vlada je predložila državnemu zboru načrt postave, po kateri naj bi se odpravilo sodišče za cerkvene zadeve. Kaj prida tudi tukaj železni mož ne bo opravil, kajti nemški katoliki so poleg vernosti tudi pravični in ti se bodo krivicam, ki se Poljakom godé, ravno tako odločno vstavljali, kakor se onim, ki se godé katoliški cerkvi.

Kongijski državci je do novošegne sreče le še nekaj manjkalo, kar je pa sedaj dobila. Dolga namreč še ni imela, lin tega so ji sedaj v Bruselju poskrbeli. Denarja ji je treba, s katerim si misli še to in ono potrebno napraviti, česar olikan človek težko pogreša. Da ga bode na lažji način skupaj spravila, sklenili so v Bruselju napraviti kongijski loterijo na podlagi sreček s shčnim načrtom, kakor je osnovana avstrijska loterija društva rudečega križa. 5 milijonov sreček po 20 frankov se bo izdalo v teku desetih let, tako da se bode razprodala vsako leto po jedna serija. Države, po katerih se bodo kongijske srečke ponujale, so: Belgija, Holandija, Francoska in Avstro-Ogerska. Skupno posojilo bo znašalo 100 milijonov frankov in se bodo pri tem vdeleževavale sledeče denarne firme: „Länderbank“, „Société Générale de Bruxelles“, „Mendelssohn, Goldberger, Pariški Rothschild“, „Comptoir d'Escompte“ in pa Pariška banka. Srečke same na sebi ne bodo nosile nikakih obresti, pač pa menda jako velike dobitke. Kdor bo toraj hotel svoje prihranjene novce plodonosno naložiti (!), se jih bode lahko iznebil; priložnosti mu ne bode manjkalo.

Izvirni dopisi.

Iz **Poddrage nad Vipavo**, 14. februvarja. Zeló redke so prikazni, dopise v enem ali drugem časopisu čitati, iz male naše občine, Vipavskega kotiča — Poddrage.

Sedaj pa, ko se mi prilika ponuja, podajam Vam nekaj vrstic o pogrebu nepozabljivega nam g. Janeza Pogačnika, našega beneficijata. Pokojni gospod je umrl, kakor znano, 11. t. m. ob 2. uri zjutraj po dolgotrajni bolezni.

Občani začeli so vgibati, kako bi se zamogel pokojnemu gospodu dostojni pogrebni spreved pripraviti. Na deželi, posebno v takih pokrajinah, kakor se naša občina nahaja, je pač to težavno, ker za take priprave vsega manjka.

A to vendar naših občanov, zaradi ljubezni in posebne vdanosti do pokojnega gospoda, ni motilo, in znali so si pomagati s tem, kar so ravno pri rokah imeli. Zahvaliti se je pa pred vsem g. županu g. Ivanu Božiču, čitalnišemu predsedniku Francu Žgur-u in marljivosti naših deklet, ktere so se za povečšanje pogrebne spreveda mnogo trudile in marsikaj žrtvovale.

Ko v petek dopoldne tužni glas zvonov naznanuje odločen čas za žalostno svečanost, dvignil se je nepričakovano iz stanovanja županovega pogrebni spreved s krasnimi lavorjevimi vencí z napisí na črnih dragocenih trakovih, ter pomikal se proti farovžu.

Najpred šla je šolska mladež z vencem, ki je imel napis: „Šolska mladež svojemu učitelju!“ Potem čitalnica naša z društveno zastavo, vencem in napisom na trakovih: „Čitalnica velikodušnemu podporniku!“ Sledil je občinski odbor z vencem in napisom: „Nepozabljivemu gospodu občinski odbor!“ Tudi fantje, dekleta in žené niso izostale ter prinesle so svojemu nepozabljivemu gospodu mnogo vencev.

Takoj pred farovžem zapeli so naši pevci, združeni z Vipavskimi s pevovodjem na čelu, jako ginjaivo pesen: „Blagor mu“, ki je privabila marsiktero solzo tuge in britkosti.

Pogrebni spreved pomikal se je potem v najlepšem redu proti cerkvi. Ko je dospel v cerkev, ktera je bila z mnogobrojno množico prenapolnjena, je po odpetih psalmih stopil na leco č. g. Ivan Tomažič, župnik Šentvidski, ter je v kratkem a jedernatem govoru opisal delovanje in zasluge pokojnega gospoda na vseh krajih, kjerkoli je pastiroval.

Po dokončanom ginjaivem govoru opravil je sv. mašo preč. g. M. Erjavec, dekan Vipavski, ter potem vodil tudi spreved na mirodvor, kjer smo telesne ostanke nepozabljivega gospoda k večnemu počitku materi zemlji izročili. Spet tu so zapeli pevci jako ginjaivo nagrobno: „Jamica tiha.“

Hvala vsem, kateri so se trudili pokojnemu gospodu zadnjo čast skazati; posebno pa častiti duhovščini za tako obilno vdeležitev. Tudi pevcem bodi prisrčna zahvala za njih trud in petje.

Pokojni, nam res nepozabljivi gospod, bodi pa vsem znancem in prijateljem v molitev priporočen, ker drugega od nas tako več ne potrebuje. Naj v miru počiva!

J. Ž.

Domače novice.

(Nj. veličanstvo presvitla cesarica) pelje se danes zvečer z dvornim vlakom ob 10. uri 5 minut skozi Ljubljano nazaj na Dunaj.

(Povozil se je) sinoči pri postaji na Rakeku železniški sprevednik Premrov. Padel je raz voza, in kolesa so mu pretrle obe nogi. S poštnim vlakom ob polnoči so ga pripeljali v Ljubljano in ga prenesli v tukajšno bolnišnico, kjer je kmalo, maziljen s svetim oljem, prestal svoje bolečine. Premrov je bil komaj leto dni sprevednik, prej bil je čuvaj na kolodvoru. Zapustil je bolno ženo in čvetero otrok.

(Delavci so dobili znižano vožnjo na državnih železnicah.) Dotični vožni listki se jim bodo jeli izdajati s 1. marcem in so troje vrste. a) tedenski vožni listki, veljavni za šestkratno vožnjo sem in tje med dvema postajama, le v nedeljo in praznik ne; b) Delavski vožni listki za sem in tje, ki veljajo za vožnjo v ponedeljek na delo in v soboto od dela domu; c) Vožni listki z znižano ceno za večje skupine na daljavo, ktera 50 kilometrov presega. Tedenski vožni listki so jako poceni in 12 voženj, t. j. 6krat

tje in 6krat semkaj velja na daljavo 6 kilometrov le 40 kr., na 10 km. 60 kr. in na 20 km. 1 gl. 10 kr. Vožni listki za sem in tje izdajali se bodo le za daljave, ki so večje nego 50 km., ter so za polovico ceneje kakor navadni vožni listki. Dobivali se bodo omenjeni delavski vožni listki le proti izkaznici, da je dotični res tu in tam na delu.

(Tombolo) napravi svojim udom tukajšna katoliška družba v nedeljo 21. februvarja in 7. marca. Začetek vselej ob pol 6. uri zvečer v društvenih prostorih na starem trgu štev. 13.

(Naš rojak v ruski službi odlikovan.) Pri ruskem sporočniku na Dunajskem cesarskem dvoru služi naš rojak g. Janez Korošec iz Gorjuš pod Triglavom doma, za životnega lovca. Ruski car mu je podelil cesarsko rusko srebrno medalijo za zasluge na traku Stanislavovega reda in naš presvitli cesar je pa dovolil, da sme Korošec to odliko sprejeti in nositi. Odlikovanec je bil že mnogo po svetu, govori več svetovnih jezikov gladko in je sploh bistra glava.

(V Kamniškem okraju) prikazale so se ošpice, za katerimi je že več otrok zbolelo.

(Razpisani) ste notarski službi v Radovljici in Mokronogu. Prošnje v štirih tednih c. kr. notarski zbornici v Ljubljani.

(Porotniki.) Za prvo letošnje zasedanje pri deželni sodnji Ljubljanski so žrebani sledeči gg.: Glavni porotniki: Čamernik Vinko, kamnosek v Ljubljani; Črne Jernej, mesarski mojster in hišni posestnik v Ljubljani; Črne Jakob, mlinar in posestnik na Fužinah; Dolinar Andrej, hišni posestnik v Ljubljani; Drenik Eranjo, zavarovalni inšpektor v Ljubljani; Ferline Franjo, gostilničar v Ljubljani; Gogola Ivan, c. kr. notar v Ljubljani; Golob Josip, hišni posestnik v Kranji; Hajek Franjo, zemljišni posestnik v Perovem; Janša Jernej, hišni posestnik in pekovski mojster v Ljubljani; Jenčič Marcel, zemljišni posestnik in trgovec v Mengši; Juvan Janez, mlinar in zemljišni posestnik v Srednjih Gameljnih; Kotnik Franjo, tovarnar na Vrdu; Kušar Josip, trgovec in hišni posestnik v Ljubljani; Karl grof Lanthieri, grajščah v Vipavi; Ličan Škender, trgovec v Ilirski Bistrici; Lokar Josip, hišni posestnik v Ljubljani; Marinšek Franjo, trgovec v Škofji Loki; Mühleisen Emil, trgovec z lesom v Ljubljani; Pesjak Silvester, zemljišni posestnik v Kamnigoricí; Polak Ludovik, tovarnar in hišni posestnik v Tržiči; Puppis Dragotin, trgovec v Cerkvni Vasi; Dr. Adolf Schaffer, zasebnik v Ljubljani; Šumi Luka, krojaški mojster v Ljubljani; Sever Ivan, zemljišni posestnik na Vižmarjih; Skok Tone, zemljišni posestnik v Mengši; Staré Anton, veleposestnik v Mengši; Steinrosser Karol, knjigovodja v Ljubljani; Dr. Valentin Štempihar, advokat v Kranji; Strehar Josip, mesarski mojster v Ljubljani; Stupica Josip, trgovec in zemljišni posestnik na Viru; Švegelj Martin, zemljišni posestnik v Zgornjih Gorjah; Treo Gustav, trgovec v Ljubljani; Verbič Jože, zemljišni posestnik v Dolu; Vičič Miroslav, zemljišni posestnik v Postojni, in Wucherer Ivan, gostilničar v Lescah. — Za namestovalne porotnike gg. Babnik J., hišni posestnik; Bončar France, pleskar; Černe Alojzij, trgovski pomočnik; Föderl Ivan, pekovski mojster; Jerman Janez, hišni posestnik; Košir Alojzij, hišni posestnik; Mohorec Janez, branjevec; Vrhunec Anton, trgovec, in Zalaznik Jakob, pekovski mojster, vsi v Ljubljani.

Razne reči.

— Sarajevski metropolit Jurij Nikolajevič je bil 14. t. m. posvečen v ondašnji pravoslavni cerkvi. Obred je opravil metropolit Ignacij iz Mostara, navzoča sta bila škofa Dionizij iz Tuzle in Teofan Živković iz Gornje-Karlovea, ki je došel namesto bolehnega škofa Kotorskega Petranoviča. Svečanost se je začela ob 8. uri. Potem je bila instalacija, ktero je izvršil baron Appel, poglavar zemlje, v imenu presvitlega cara in kralja. Pred cerkvijo je bila vojaška parada, ter je nastavljeno vojaštvo streljalo. Tudi so gromeli topovi iz trdnjave nad mestom. Popoldne ob 2. uri je bil velik sprejem in potem slavnostni obed pri metropolitu, kterega so se zopet vsi vrhovni dostojanstveniki vdeležili. Metropolit Nikolajevič napil je prvo zdravico presvitlemu cesarju, deželnemu zapovedniku in deželni vladi. Baron Appel, nadškof Štadler in turški nadduhovnik pozdravili so z napitnicami novega metropolita. Najlepši je bil nagovor Karlovskega škofa Živkoviča na obstoječe izvrstno soglasje med raznimi ondašnjimi veroizpo-

vedanji in na cesarsko armado, ter se je sprejel z velikim odobravanjem. V Sarajevu razodeva se občna zadovoljnost in se je pač nadjati, da se neplodni prepiri, kakor so bili pod Kosanovičem bruhanli na dan, ne bodo več ponavljali, kar bi bilo tudi popolnoma prav, kajti sloga jači, nesloga tlači.

— Predsednik ameriškanih državin Kitajci. — Kamor pridejo Kitajci spodrinejo domače delavce, ker delajo veliko ceneje. Posebno veliko jih pride v Kalifornijo, ker tam je dosti dela. Poročali smo že, da so se domači delavci vzdignili zoper nje, prišlo je do boja ter prelivanja krvi. Sedaj bi pa Amerikani radi videli, da bi domače delavce postava varovala, bodi-si da se prepove vstop Kitajcem v deželo. Ali predsednik ameriškanih držav je odgovoril kaliforniškemu poslancu Morrov-u, ki ga je zaradi tega vprašal, tako-le: Dokler so Kitajci tukaj, moramo jih braniti in postavno ravnati. Da bi se Kitajci s silo iztirali so prazne marnje in zadržuje postavne naredbe zoper naselovanje Kitajcev. — Ljudje naj spoznajo, da je že čas prenehati s silo. Državni minister Bayard sicer ni bil tako odločen v besedah, ali v stvari je isto govoril, in je kazal na neprimernost, ktere ga čakajo, ko bode kitajska vlada zahtevala odškodnine zaradi dogodkov v Wyomingu, kjer je bilo umorjenih nad 50 Kitajcev. Morda misli, da ne bode pri kongresu kaj opravil, ako nasvetuje bolj strogo postopanje zoper Kitajce.

— V Gostemali (v Ameriki) so prišli na sled prav pekleni zari, ki je hotla prvo gostilno in gledišče zažgati, med požarom pa po mestu ropati, predsednika republike, g. Barilo in njegovo rodbino in prijatelje umoriti. A o pravem času se je za hudobijo izvedlo ter so kakih 50 zarotnikov zaprli.

Kratek navod o prvi pomoči pri nezgodah.

Spisal dr. Alojzij Valenta.

(Konec.)

VI. Opeklina.

§ 15. Kadar se kdo opeče, položimo mu na opečeni del vate ali obkladkov v enakomerni zmesi lanenega olja in apnene vode pomočene; ako pa se je polil z hudičevim oljem, lugom ali enakimi žgečimi tekočinami, tedaj naj se mu navežejo obkladki iz mrzle vode. Pri opečeninah po apnu je dobro, opečene dele obvezati s platnenimi cunjami v olju pomočenimi.

Zelo važno je, da se pri obširnih in še posebej pa pri globokih opeklinah, prilepljena (prisušena) oblačila prav previdno odstranjajo in pač nikdar proč ne trgajo, ker bi inace mogoče bilo z obleko vred tudi površno, rano varujočo kožico, odtrgati. Zaradi tega naj se rajše popred dotični prilepljeni deli z oljem razmočijo, in če bi ne bilo mogoče jih tudi še potem odpraviti, tedaj je pa bolje, da se prilepljena obleka krog rane obstriže ali izstriže, ter se počaka, da jo pozneje odvzame zdravnik.

VII. Kadar koga stekla ali stekline sumljiva žival vgrizne.

§ 16. Ako od stekle živali, n. pr. psa, mačke, volka ali druge živali, vgriznjeni iz rane krvavi, se mora najprej krvavitev pospešiti po umivanju z vročo vodo, potem pa se mora rana z zelenim milom (žajfo), lugom ali slano vodo dobro izmiti, ter nemudoma poklicati zdravnik.

To velja tudi pri taci, ktere so bili od strupenih kač pičeni. Tu je prav dobro, ako nima pomočnik ran v ustih, da ponesrečencu rano izsesa, kar sme storiti brez vsacega strahu.

VIII. Kako ravnati, kadar v naravne odprtine človekovega života ktera reč zaide.

§ 17. Ako je komu kaj v grlu obtičalo, sezimo mu le srčno s prstom kazalcem v požiralnik in poskusimo tujo stvar izvleči; če pa to ni mogoče, naj se mu šegače goltanec s peresom, da začne bljuvati, ali naj se mu dá piti mlačne vode od surovega masla in tolcimo ga s plošnato roko po hrbtu med plečami s kratkimi pa krepkimi vdarci, da se tako mogoče izbije tuja stvar.

Stvari, ktere so padle v oči ali ktere so v nos ali ušesa zašle in kterih ni mogoče z roko izpraviti, naj se pusté tako dolgo v njih tičati, dokler ne pride zdravnik, ker je mogoče z nespametnim drezanjem take stvari še globočje v dotični organ poriniti ali ga celó poškodovati.

IX. Prva pomoč pri nekterih drugih naglih in težkih bolestinah prigodljivih.

§ 18. 1. Pri udarcu ali kapu na možgane se mora zgornji život višje položiti, takoj orahljati vsa oblačila, posebno ovratnico, potem pa se pokladajo prav pridno mrzli obkladki na glavo in ženofovo testo na žličico, na meče in podplate, kadar je izzut; tudi klistire z jesihom so nekterikrat dobre.

2. Pri padavici (epilepsiji) se tako ravna: opusti naj se, enkrat za vselej rečeno, nemuna vraža, da se takemu nesrečnežu palci na rokah odpirajo, ker to ni samo brezvpešno, temveč tudi nevarno, da se mu jih izpahne ali polomi. Paziti se mora, da se bolnik o napadu ne poškoduje, hitro naj se mu odveže zavrtnica in porine naj se

mu takoj s platnom oviti žlični roč med zobe (kočnike) — ako je žlica pri rokah, sicer je dober lesen cvek, — in sicer zato, da se v jezik ne vgrizne ali si ga še celó odgrizne, in kadar božjast poneha, dajmo bolniku hladnih pijač in neprenehoma mrzlih obkladkov na glavo.

3. Če kdo silno iz nosa krvavi, da se kri tako rekoč ne dá vstaviti, treba je tacega bolnika posaditi zato, da mu kri v dušnik ne pride, ter se mu pridno pokladajo obkladki v ledeno-mrzli vodi pomočeni na čelo in na tilnik. Večkrat je dobro, če se nosov hrustanec pretisne; včasih pa pomaga tudi, da se roke nad glavo kviško držé, posebno na tisti strani, na kateri človek iz nosa krvavi.

Skozi nos pihati ali vsekovati se bolnik ne sme, kakor je tudi škodljivo v nos brizgljati tekočine, ker se s tem strjena kri, ktera daljno krvavenje zadržuje, siloma izplavi iz nosa. Dobro dé tudi, ako se koščeki ledú v nosnice vtaknejo, in v najskrajni sili se mu morajo nosnice zamašiti s čopiči cofanja, kteri se v raztopljeni železno kislino (ena žličica na tri žličice vode) pomočijo, dobro ožmó in na niti privežejo zaradi tega, da, ako bi tak čopič pregloboko v nosnico šnil, se lahko izvleče po nitki.

Telegrami.

Celovec, 17. febr. Podružnica sv. Cirila in Metoda za Celovec in okolico je bila včeraj zvečer veselo in slovesno vstanovljena. Einspielerjev govor navdušeno sprejet.

Trst, 16. febr. Tukaj je voljen zopet dosedanji župan Bazzoni s 44 od 52 glasov. Prvi podpredsednik je Mozes Luzzato, drugi pa Dompieri.

Zadar, 16. febr. Presvitla cesarica dospela je sinoči ob 10. na Vis, od koder je danes zjutraj odpotovala.

Dunaj, 17. febr. Razprava železnice Praga-Duhci nadaljuje se danes. Govorili so: Pino, Rieger, Witek, Lueger. Jutri v budgetnem odseku ljudske šole. Danes davkovski odsek razpravlja sporočila o davkih državnih železnic.

Dunaj, 16. febr. V poslanski zbornici predložila je vlada postavo o črni vojski za vse totranske pokrajine izvzemši Tirole in Predarlško. V nadaljevanji razprave o železnici Praga-Duhci izjavil se je trgovski minister gledé pohoda, o katerem ga je počastil oskrbnik prioritet imenovane železnice dr. Lederer, da mu je določil najskrajno mejo, do ktere mu bo sploh še kaj dovoliti mogoče. Na to se je napravila dotična vloga o nakupu železnice in razprave so se pričele. Minister je vso zadevo izročil dotičnim sporočevalcem z naročilom, da naj skrbje karkoli mogoče za ugodno rešitev državi. Odkar so se razprave pričele, minister ni še z nobenim sporočevalcem in z nikakim članom ktereга koli železniškega društva ne besedice spregovoril, kar sporočevalec Wittek lahko vsak čas potrdi. Kar bi se med sporočevalci in zastopniki železnice doseči dalo, predložilo se je ministru, kteri je načrte potrdil. Vsako drugo sumničenje, kakor bi bil minister kaj družega potrdil, kakor to, o čemur je bil vže takoj iz začetka podučen, mora on (minister) odločno zavračati. Saj je pri vseh razpravah tako, da se zahteve stavijo do najskrajnih meja, pozneje se pa povprašuje, ali bo to, kar bi se doseči dalo, tudi v resnici koristno ali ne. (Živahna pohvala na desnici.) Rieger je govoril za predlog. Debata traja dalje.

London, 17. febr. „Daily News“ pravi, da bode angleško brodovje takoj proti grškemu brodovju jadra napelo, da ga vniči, kakor hitro dojdeta še dva vojna parnika iz Angleškega v Sudsko luko.

London, 17. febr. Telegram iz Zanzibara, ki ga je dne 12. t. m. angleško biblijsko društvo prejelo, potrjuje usmrtenje škofa Hanringstona, ktereга je 50 ljudi na morišče spremilo. Škofa so usmrtili na povelje kralja Ugande.

Umrli so:

14. febr. Janez Drole, železniški sprevodnik, 35 let, na Stolbi št. 8, jetika. — Alojzij Jager, mesarjev sin, 4 leta, Poljanska cesta št. 18, rudočica.

Tuji.

15. febr.

Pri **Matiču**: Slaje, Euphrat in Blitz, trgovci, z Dunaja. — vitez Roehner, z družino, iz Budapešte. — Dumičič, vinski trg., iz Linca. — Loy, graščak, iz Kočevja. — Janez Ferline, posestnik, s soprogo, iz Kamnika.

Pri **Slonu**: Löwi, Turk, Viditz in Lustig, trgovci, z Dunaja. — Pavel Zorics, c. k. stotnik, iz Trsta. — Zencovich, zasebnik, s soprogo, iz Trsta. — E. Zuttioni, c. k. okr. živino-zdravnik, s soprogo, iz Gorice. — Matija Wakonigg, trgovec, iz Rateč.

Pri **Virantu**: Julij Dereani, medicinar, z Dunaja. — Josip Voglar, župnik, iz Soderšice. — Mihael Tavčar, župnik, iz Žužemperka.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.		736.03	+ 0.4	brezv.	oblačno	
16. 2. u. pop.		734.93	+ 4.2	sl. s.	oblačno	0.00
9. u. zveč.		735.11	+ 1.6	sl. szp.	oblačno	

Oblačno in južno. Zvečer nekoliko zarije. Srednja temperatura +2.1° C., za 2.4° nad normalom.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 40 kr., — domača 6 gl. 60 kr. — Rž 5 gl. 10 kr. — Ječmen 4 gl. 62 kr. — Ajda 5 gl. — kr. — Proso 6 gl. 28 kr. — Turšica 5 gld. — kr. — Oves 3 gl. 46 kr.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

17. februarja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84 gl. 65	kr
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	84 " 90	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta	113 " 45	"
Papirna renta, davka prosta	102 " 30	"
Akcije avstr.-ogerske banke	867 " —	"
Kreditne akcije	300 " 10	"
London	126 " 45	"
Srebro	— " —	"
Francoški napoleond.	10 " 03	"
Ces. cekini	5 " 95	"
Nemške marke	61 " 85	"

Od 16. februarja.

Ogerska zlata renta 4%	102 gl. 90	kr.
papirna renta 5%	94 " 30	"
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 113 " 75	"
Länderbanke	114 " 30	"
" avst.-oger. Lloyd v Trstu	636 " —	"
državne železnice	261 " 50	"
Tramway-društva velj. 170 gl.	206 " 40	"
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 128 " —	"
4% " " " 1860	500 " 140 " 30	"
Državne srečke iz l. 1864	100 " 172 " 20	"
" " " 1864	50 " 170 " 50	"
Kreditne srečke	100 " 177 " 75	"
Ljubljanske srečke	20 " 20 " 75	"
Rudolfove srečke	10 " 20 " —	"
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	116 " 50	"
" " Ferdinandove sev.	106 " 50	"
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 " —	"

Umetne (7) zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel,
poleg Hradeckega mostu, I. nadstropje.

Franc Christof (9)

leskeči lak za tlak po sobah brez duhu,
tudi se takoj posuši.

Se vsled svojih dobrih lastnosti in zaradi svojega lahkega dela posebno priporoča tistemu, kdor si hoče sam tla položiti (lakirati). Soba je že v dveh urah za rabo. Dobi se v raznih barvah, ter pokrije tlak kakor vsaka oljnata barva, ali pa le samo leskeč brez vsake barve.

Uzorni namaz in poduk za rabo dobiva se po zalogah.

Franc Christof,
Berolin in Praga,

izumnik in edini izdelovatelj pravega leskečega laka za tlak po sobah.

Edino pooblaščen zaloga za Ljubljano in okolico pri **Jan. Luckmannu.**